

Za gospodarje

Maribor, dne 16. oktobra 1935.

Odiranje s prenizkimi cenami.

Že šest let se naš kmet obupno bori za svoj obstoj. Med tem, ko so cene kmetijskih produktov padle za 50, 100 in celo 200%, so cene industrijskih izdelkov ostale iste. Ubogi kmet si že leta pritrjuje, mesto s posli obdeluje posestvo sam; živi skromno; od ust si pritrjuje, da bi ohranil potomcem dom. In uspeh? Zaostali davki, povečani dolgovi, razdrapane hiše, strgana in bosa družina, polomljeno orodje itd. Zadnja leta, v časih največje bede in stiske, smo imeli režime, ki niti malo niso imeli smisla niti volje pomagati kmetu iz obupnega položaja. Tiste kmete, narodnozavedne in poštene može, ki so se drznili pritoževati in kritizirati gospodarsko politiko JNS režima, so enostavno preglasili za protidržavne elemente, so jih preganjali in zapirali. Med tem se je gospodarski položaj slabšal od meseca do meseca do nižine, ki je v njej še sedaj. Letos je sadna letina bolj slaba, komaj 40% normalne letine. Upali smo zato, da bomo sadje prodajali po primerni ceni. Zgodnje sadje se je prodajalo po Din 1.50 za 1 kg. Ni to sicer mnogo, a upali smo, da bomo pozne in sploh boljše vrste prodajali po ugodni ceni, saj so trgovci sami trdili, da bodo n. pr. kanadke stale 3 Din 1 kg. Res so že nekateri trgovci dajali in ponujali 2.80—3 Din. Naenkrat je pa iz neznanega vzroka padla cena na 2.50 Din.

Ko smo videli, da za sadje ne bomo dobili tega, kar smo pričakovali, smo se tolažili z upanjem, da bo šlo vsaj vino v denar, posebno ko smo čitali v časopisih, da so zastopniki vinogradnikov postavili najnižje ali minimalne cene za vinski mošt. Zgodilo pa se je, da so vinski trgovci dali za nakupovanje vinskega mošta navodila za tako nizke cene, da me je sram, jih tukaj navajati. Znan mi je slučaj, da je prišel mal

kmet-nakupovalec vprašat vinskega trgovca, če bo tudi letos nakupoval vinski mošt, in ga je trgovec narahel: »Le naj oni kupujejo vino, ki časopise pišejo! Zakaj pa so nastavili tako visoke cene?« To je hudo izkoriščanje kmeta. Ko je pred leti, v časih takozvane dobre konjunktore, kmetica dražje prodajala mleko na trgu, pa magari le za 25 par dražje, kot je to bilo gospodi po godu, je bila kaznovana radi navijanja cen. Morala se bodo torej tudi najti sredstva, da ne bodo kmeta odirali s prenizkimi cenami.

Slovenjgorški kmet.

★

Veliki I. jugoslovanski sadni sejem v Mariboru.

privede združene podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva in Kmetijske družbe mariborskega okrožja. Sejem, pri katerem bo sodelovalo nad 20 gospodarskih edinic mariborskega okrožja, se bo vršil v dneh od 25. do 28. oktobra t. l. v veliki verandi mariborske pivovarne »Union« na Aleksandrovi cesti.

Že sedaj je prijavljenih skoraj 3000 vzorcev, to je 5 vagonov najzbranejših pomoloških jabolčnih sort, ki bodo vzorno vložene v normalne ameriške zaboje. Mnogo jih bo tudi v holandskih zabojih.

Na sadnem sejmu bodo pokazali združeni producenti najboljše, kar more naš kmetovalec pridelati na svoji grudi. S tem bo dana sadnim trgovcem najlepša prilika za nakup znanh in priznanih najboljših štajerskih jabolok. Letošnje leto so jabolka vsled ugodne letine lepo dozorela, so povsem zdrava in kažejo vse znake izredne trpežnosti.

Ker so cene jabolkom v Sloveniji primerne, je pričakovati živahne kupčije, posebno še, ker bo predstavljalo izloženo sadje velike zaloge, ki jih žele prodati kmetovalci trgovcem brez posredovanja iz prve roke.

Za to prireditve je veliko zanimanje med trgovskimi krogi, saj bodo imeli lepo priliko spoznati naš odlični sadni pridelek in se seznaniti z realnostjo in poštenostjo našega kmeta producenta.

V bodoče se bodo vršili enaki sadni sejmi vsako leto.

Na sadnem sejmu bode tudi razstava grozdja in pokušanje znanih in priznanih štajerskih vin.

Na to prireditve, ki bo prvenstvena v Jugoslaviji, opozarjamo zlasti trgovske kroge iz tu- in inozemstva in jo toplo priporočamo! Vabimo pa tudi vse zainteresente in ljubitelje lepega sadja in jih zagotavljamo, da tako dovršene prireditve v tako velikem obsegu v Jugoslaviji še ni bilo.

Ker padejo trije dnevi sejma (26. do 28. oktobra) na soboto, nedeljo in ponedeljek, se bo vsak posetnik lahko poslužil polovične voznine.

Gospodarska vprašanja in odgovori.

Vprašanje: Z. K. v L. Kako se izračuna, koliko mošta, tropin, vina da izvestna količina grozdja?

Odgovor: Številke, ki jih tu navajamo, niso stalne, iz številnih razlogov ne. Služijo naj le kot splošne smernice.

Iz 100 kg grozdja naprašamo približno 70 litrov mošta. Za 100 litrov mošta je treba okroglo 140 kg grozdja. 100 litrov mošta da 95 l vina. Na 100 l mošta odpade približno 30 kg tropin. Pa vzemimo ta-le primer: Vinogradnik je pridelal 5 polovnjakov, t.j. 15 hektolitrov mošta, je potemtakem nabral $15 \times 140 \text{ kg} = 2100 \text{ kg}$ grozdja. Pri prešanju dobi $15 \times 70 = 1050 \text{ kg}$ mošta. In če vina predolgo ne hrani, ga bo imel $15 \times 95 = 1425 \text{ litrov}$, to je približno 5 polovnjakov vina.

Vprašanja in odgovori.

M. N. Čreta. Rad bi dal sina za trgovca učiti . . . morate stopiti v stik le s trgovcem, mi ne moremo tukaj za vas ničesar urediti. Če je kak oglas v našem listu, je treba pa pisati na dotični naslov. Vemo, da boste kljub temu delovali za naš list! Pozdravljeni!

N. N. v Zg. P. Kako izobrazbo potrebujem za duhovnika? Celotno gimnazijo in bogoslovje, meščanska šola nikakor ne pride v poštev.

J. P. v G. Nisem polnoleten in bi rad trgoval z vinom. Kdor ni polnoleten, ne dobi pravice, da trguje. Prakticirajte ta-čas v kaki zadrugi.

Z. M. v MR. Moja sestra biva že nad 30 let v Nemčiji, kako dobi tamkaj državljansko pravico? Tamkaj naj gre k občini, kjer prebiva, da ji doka da domovinsko pravico, na podlagi te pa naj v smislu tamošnjih zakonov vloži primerno prošnjo. Razna potrdila bo moral imeti le od tam, ne od tukaj.

Ž. F. v G. Kje zdravijo alkoholike za- stonj? Vaš slučaj ni edinstven. Preveliko pijačevanje ima take posledice. Tak pač ne sme več piti, živčno pa mu bo boljše le, ako bo čimbolj v miru živel. Takih bolnic, kot vi mislite pri nas ni.

M. Š. v R. Moj sin bi rad k gradbi telefonskih zvez . . . Prijavi se naj na tehnični oddelek Pošta Maribor I. Kdaj bodo pa gradili, pa ne vemo.

F. K. v Ž. Kako je z Naprednostjo? Nehala je delovati in je pod posebnim državnim oskrbnikom, ki bo razdelil premoženje, v kolikor ga je. Koliko pride na članstvo, nam ni znano.

J. M. v B. Sem kot odbornik zadruga podpisal menico kot osebni plačnik. Poneje sem izstopil. Ali moram sedaj plačati. Ker zadruga likvidira, zahtevajte, da se likvidacijsko premoženje čimprej unovči in potem šele naj se terja vas kot poroka. Napram odboru ali posameznikom ne morete postopati, ako mu ne morete dokazati osebne krivde nepoštenosti.

K. K. v V. Ali moramo res imeti za prodajo posestva odobrenje banske uprave? Svoj čas je bila za obmejni pas res taka določba, ki je imela namen, da prepreči nakupovanje sveta na meji državljanom iz sosedne države. Te naredbe danes ni več.

F. P. v Zg. Zakaj se ne podpišete? Vsa pisma, ki niso podpisana, gredo kar v koš!

F. K. v P. Naredil sem nov mlin v stari stavbi, ali sem prost davka? Slišate, da so nove stavbe davka proste. Toda novi mlini v stari stavbi niso prosti. Ni treba delati prošnje, škoda za koleke!

F. N. K. Kak naslov ima g. dr. Korošec? Zadostuje: g. dr. Korošec, notranji minister v Beogradu. Ga dobro poznajo in ga bo pismo gotovo našlo.

M. K. v P. Imate v Mariboru zavod za mlade gospodinja? Imamo gospodinjstvo šolo šolskih sester. Pišite na zavod šolskih sester v Mariboru, boste vse izvedeli.

F. P. v T. Pastirju sem dolžen za dve leti. Ali sem pod zaščito? Plače delavcem niso bile nikdar pod zaščito, morate plačati v gotovini, ako to zahteva. Če ste vedeli, da go boste težko plačali, bi ga morali pa preje odpustiti. Tako so paragrafi!

Vojaške zadeve.

Podčastniško (podoficirsko) šolanje. — Na vsa vprašanja naših bralcev glede podčastniškega šolanja odgovarjamo, da je za letos šolanje zaključeno. Ponovno bodo razpisani natečaji (konkurzi) za sprejem v razne podoficirske šole šela počenši z majem 1936. Do tedaj na vsa vprašanja glede podčastniškega šolanja ne bomo odgovarjali, kar naj p. n. naročniki in interese blagovolijo vzeti na znanje.

Nabori, kadrška služba in vojaški roki:

A. K., Obrež pri Središču: Že pred 10 leti sem zadostil vojaški dolžnosti, vsled bolezni pa se sedaj počutim za vojaško službo nesposobnega. Prosim pojasnila glede vojaškega pregleda. — Po »Pravilu o rekrutovanju« je dolžnost občinskih uradov, da sestavijo pred vsakoletnim naborem (rekrutovanjem) seznam vseh obveznikov, ki se prijavijo za pregled, ker se ne počutijo sposobne za vojsko. Te podatke zbirajo občinske oblasti tekom celega leta — do naslednjega nabora — od obveznikov, ki se sami prijavijo za pregled. Zato se zglašite pri domači občini in zahtevajte, da se vas vpiše v tak seznam. Poziv, kedaj se bo pregled vršil, prejmete potom domovne občine.

F. F., Zgornje Jablane pri Cirkovcah. — Moj sin gre letos k naboru in mora, če bo potrjen, naslednje leto k vojakom. Ali ne bo vpoklican na odsluženje roka, če zaprosi za odložitev do končanega šolanja? — V slučaju, da bo sin potrjen

pri letošnjem naboru, naj napravi takoj prošnjo, kolekovano s 5 Din, neposredno na ministrstvo vojske in mornarice v Beograd, tej prošnji pa priloži potrdilo o šolanju. Po členu 52 Zakona o ustroju vojske in mornarice sme namreč minister za vojsko in mornarico odložiti službo v stalnem kadru rekrutom na njih prošnjo v izjemnih in posebno važnih primerih, a ne dalje kot do 25. leta starosti rekruta.

D. J., Sv. Miklavž, p. Sv. Jurij ob Tab. — Po izkazanem izvlečku iz rekrutnega episka Vam sporočamo, da sin F., ki ni pozakonjen, nima pravice niti do skrajšanega roka, niti do popolne oprostive, ter da mu je kot samcu pravilno odrejen polni rok 18 mesecev.

K. F., Zelena dolina. — Imam sina, ki je bil letos potrjen za zrakovodstvo. Ali bi uspela prošnja, da odsluži svoj rok v Zemunu. — Načelno se take prošnje ne rešijo ugodno, če pa kljub temu hočete, naslovite to prošnjo na pristojni vojni okrug.

F. M., Božički vrh, Sv. Jurij ob Ščav. — Prošnja za popolno oprostitev sina bi uspela le v tem slučaju, če dokažete, da so vsi ostali sinovi odpravljeni in oddeleženi od Vaše družine vsaj pet let, predno je bil reklamirani sposoben za vojaške in pa v slučaju, da z zdravniškim spričevalom dokažete, da hčerka ni sposobna za pridobitno delo. V nobenem slučaju pa ne sme biti davčni predpis na neposrednih davkih večji od 120 Din. Če ustrezate naštetim pogojem, zglasite se pri Vaši občini, da Vam izda potrebna potrdila.

V. A., Poljana pri Zidanem mostu. — Vstopil sem na odsluženje roka 1. 1934 na 18mesečni rok. Sedaj sem izpolnil 27. leto starosti in mislim, da nisem dolžan več služiti v kadru, ker traja obveznost po zakonu samo do 27. leta starosti. — Rok, ki Vam je odrejen, morate odslužiti, četudi ste prekoračili 27. leto vaše starosti. To starostno dobo določa zakon kot mejo za vstop v kader in se računa za celo koledarsko leto.

Policijska in orožniška služba:

S. K., Selce. — Da more biti kdo sprejet k orožnikom, mora izpolniti sledeče pogoje: 1. da je državljan kraljevine Jugoslavije; 2. da je odslužil rok v stal-

nem kadru v glavnih vrstah orožja vojske ali mornarice; 3. da je telesno in duševno zdrav in najmanje 164 cm visok; 4. da je samski ali vdovec brez otrok ali sodnijsko ločen od žene brez otrok; 5. da je neoporečenega vedenja in neomadeževane minulosti; 6. da ni starejši od 30 let; 7. da je zmožen čitanja in pisanja in 8. da se pismeno zaveže, ostati pri orožništvu najmanj tri leta in služiti tam, kamor se odredi. — Prošnjo naslovi na komando žandarmerije v Beogradu.

Isti. — Mesta za policijske stražnike se razpišejo v »Službenem listu«. Pogoji so isti, kot za orožništvo, le da se prošnje naslavljaajo kr. banski upravi v Ljubljani.

F. R., Pušenci pri Ormožu. — Katero starost se zahteva za orožništvo? — Prošilec ne sme biti starejši od 30 let, kar je razvidno iz sprejemnih pogojev v današnjem odgovoru za S. K., Selce.

J. J., Dolena, Ptujška gora, p. Trnovč-Sela. — Ali ima pravico do kake ugodnosti (invalidnine) vojak, ki se na orožnih vajah poškoduje? — Oni vojaki, ki zadobe v vojaški službi v mirnem času brez svoje krivde rane, poškodbe in pokvare in ki postanejo zaradi teh nesposobni za vojaško službo in vobče za vsako pridobitno delo, imajo pravico do denarne popore za zdravljenje v kopalniščih, sanatorijih in klimatskih krajih po členu 295 Zakona o ustrojstvu vojske in mornarice.

J. K., Makole. — Bil sem v vojski težko ranjen v desno roko, tako da nisem zmožen opravljati težkih del. Invalidnine še nisem prejel; ali imam pravico do podpore? — Po invalidskem zakonu je bil čas za prijavo do 31. dec. 1929. Ker ste zamudili ta rok, ima to za posledico, da zastara vsaka pravica po invalidskem zakonu.

F. L., Majšperk. — Prosim za nasvet glede vojnice, invalidske in zdravstvene zaščite, oziroma pomoči kot reducirani vojni invalid od 90 na 20%. — Vojnice Vam ni potreba plačati, če lahko dokažete z invalidskim potrdilom, da ste si poškodbo, vsled katere ste sedaj za vojaško službo nesposobni, zadobili v vršenju vojaške službe. S takim potrdilom se izkažete pri davčni upravi, ki Vam bo

vojnico črtala. — Če niste zadovoljni z odločbo invalidske komisije, ki Vas je reducirala od 90 na 20% invalida, ste imeli v roku 15 dni pravico do pritožbe na komando vojaškega okrožja, kjer se je vršil pregled in sicer: zbog zdravniške diagnoze in zbog odstotka onesposobljenosti. Ker je postala sedaj odločba komisije pravomočna, lahko zaprosite za ponoven pregled v slučaju, da se je bolezen, pridobljena v vojni, poslabšala.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg 12. oktobra so pripeljali 51 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—17, špeh 13—14 Din. Kmetje so pripeljali 6 voz sena in otave po 55—60, 27 voz krompirja 0.75—1 in 2 čebule po 2 Din. Česen 6—8, zelje 2—3, kislo zelje 5 Din. Jabolke 3—4, hruške 3—5, breskve 6—8, grozdje 3.50—6, luščeni orehi 28, kostanj 3—4. Na trgu je bilo 8 vreč pšenice po 1.50, 4 rži 1—1.25, 8 jačmena 1.25, 12 koruze 1.25, 14 ovsa 0.75—1, 8 prosa 1.50, 4 ajde 1.25, 8 fižola 1.25—2. Smetana 6—8, surovo maslo 18—24, čajno 26—28. Prinesli so 26 kokoši 15—22, 860 piščancev 15—45, 28 gosi 25—30, 36 puranov 30—45, 32 rac 10—15, 28 kuncev 5—25 Din.

Mariborski živalski sejem 8. X. 1935. Prignanih je bilo 12 konj, 16 bikov, 136 volov, 421 krav in 9 telet, skupaj 594 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 2.75—3.25 Din, poldebili voli 2—2.50, plemenski voli 2.25—2.50, bikki za klanje 2—2.50, klavne krave debele 2—3.25, plemenske krave 1.50—2, krave za klobasarje 1—1.25, molzne krave 2.25—2.50, breje krave 2.75—3, mlada živina 2.50—3.50, teleta 2.50—4 Din.

Mariborski svinjski sejem 11. 10. 1935. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 322 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40—50, 7—9 tednov 60—80, 3—4 mesece 120—150, 5—7 mesecev 200—250, 8—10 mesecev 300 do 350, 1 leto 460—580, 1 kg žive teže 4.50 do 5.50, 1 kg mrtve teže 7.50—10 Din. Prodanih je bilo 141 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste kg 8—10 Din, II. vrste 6—8; meso od bikov, krav, telic 4—6; telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 4—6 Din; sveže svinjsko meso 8—12 Din 1 kg.